СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 212. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 11-го вересня 1936. — VOL. XLIV. No. 212. Jersey City, N. J., Friday, September 11, 1936. THREE CENTS

СЕНАТСЬКИЙ КОМІТЕТ РОЗКРИВАЄ КАМПАНІЙНІ ФОНДИ

НЮ ЙОРК. — Сенатський комітет для розсліду жертв на виборчу кампанію подав до публичного відома, що на виборчу кампанію републиканської Партії в стейті Мейн зробили великі пожертвування найбільші багачі Америки, як Дж. П. Морґан, Джан Рокефелер, родини Дю Понтів, Арчболдів та Словнів.

Голова краєвого комітету Демократичної Партії, діставши цю лісту пожертвувань, заявив: „Я сподіваюся, що виборці попросять ґубернатора Ландона пояснити їм подробиці цих пожертвувань".

КАНДИДАТИ ОБІЗДЯТЬ КРАЙ.

АШВИЛ (Норт Каролайна). — Президент Рузвелт обїжджає тепер полудневі стейти. Всюди його витають величезні товпища народу. Властивих виборчих промов іще не виголошує.

Тимчасом ґубернатор Ландон, кандидат Републиканської Партії, вже встановив собі туру по східних стейтах. Має промовляти в 18 містах. Републиканці кажуть, що його тура означає довіря до себе, а демократи, що вона означає страх за східні стейти.

ПЛЯНУЮТЬ ПАСАЖИРСЬКЕ ЛЕТНИЦТВО ПОНАД ТИХИЙ ОКЕАН.

ВАШИНҐТОН. — Департамент торговлі сповіщає, що незадовго буде відкритий правильний летничий рух понад Тихий океан.

Будуть возити товари й людей. Курсуватимуть літаки між містом Овклендом, у Каліфорнії, та містом Маніля, столицею Филипинських островів.

Рух має початися за місяць-два.

ЗУДАРЕННЯ КОРАБЛІВ.

БОСТОН. — У середу, коло 7-мої години вечором, зударилися серед густої мраки пароxід „Ню Йорк" та проґульковий корабель „Роменс", що вертав до Бостону з 274 пасажирами на покладі.

Проґульковий корабель затонув за 15 хвилин, одначе морякам вдалося виратувати з потапаючого корабля всіх пасажирів. Пропав тільки один моряк.

Очевидці приписують виратування всіх людей справности корабля „Ню Йорк", що держав свій дзюб у боці корабля „Роменс", поки не виратувано всіх людей, та бракові паніки серед пасажирів потапаючого корабля.

ВИТАЮТЬ АНҐЛІЙСЬКУ ЛЕТУНКУ.

НЮ ЙОРК. — Міський уряд витав офіціяльно анґлійську летунку, паню Маркгем, першу жінку, що полетіла сама літаком з Анґлії понад Атлянтийський океан в Америку.

Пані Маркгем наміряла добитися без осідання до Ню Йорку, але була примушена осісти на суші в Новій Шкотії. При тому її літак зовсім розбився. Вона полетіла другим літаком до Ню Йорку.

ОСТЕРІГАЮТЬ ПЕРЕД ДИФТЕРІЄЮ.

НЮ ЙОРК. — З огляду на те, що в місті є тепер майже тисяча випадків занедужання на дифтерію, міський уряд здоровля видає публичну осторогу до мешканців міста, щоби вони старалися нащіплювати малих дітей проти недуги. Недуга чіпається передовсім дітей до 6 років життя.

РАДІОВА ВИСТАВА.

НЮ ЙОРК. — У „Ґренд Сентрел Пелес" відкрито найбільшу досі електричну й радіову виставу.

Виставлено там ріжні електричні машини практичного ужитку.

СПОДІВАЮТЬСЯ ЗНАЙТИ ПОЖИВУ ДЛЯ ГОДІВЛІ „НАДЛЮДЕЙ".

ПИТСБУРҐ (Па.) — На зборах Американського Хемічного Товариства виступав д-р Е. П. Армстронґ, президент Союзу Британських Хемічних Фабрикантів, з промовою про поступ науки про поживу. Говорив, що наука незадовго буде знати так багато про віджи́влювання людини, що вона знайде способи годування „надлюдей" та елімінації ідіотів.

ДУМАЮТЬ ЗАВЕСТИ ВЕЛИЧЕЗНІ ГАРМАТИ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент воєнної фльоти задумує завести на деяких воєнних кораблях гармати небувалої величини, бо 18-цалеві.

Збільшення калібру гармат на воєнних кораблях Злучених Держав обмежене довогором між великими морськими державами, але американські воєнні знавці кажуть, що Японія вже поламала цю угоду й тому угода не може обовязувати Злучених Держав.

МУРИНИ БОРОНЯТЬСЯ ПЕРЕД ЛІНЧАМИ.

Муринська протилінчова орґанізація „Краєвий Союз для Поступу Кольорових Людей" постановила вивішувати за кождим самосудом проти мурина на своїм домі на Пятій Евені в Ню Йорку прапор з написом: „Знов злінчовано вчора одного чоловіка!"

ВАГА ВІТАМІНІВ.

На зборах Американського Хемічного Товариства в Пітсбурґу, Пенсилвенія, прочитано низку рефератів про росліди над вагою вітамінів для людського життя й здоровля. Розсліди ствердили вагу вітаміну „А" для поборювання зараженя недугами. Цей вітамін, як звісно, знаходиться в трані. Вітамін „Б" поборює недугу пеляґри; ; він знаходиться в більшій скількості в дріжджах і печінці. Вітамін „Ц" поборює недугу шкорбут; він знаходиться в цитринових овочах і ярині. Вітамін „Д" поборює анґлійську недугу (кривуху); він знаходиться в молоці, трані, тощо.

МУШКИ „ТСЕ-ТСЕ".

В Радомську, лодзкого воєвідства, дитина одного селянина захворіла на африканську сплячку. Ту сплячку викликають заразки, що дістаються до орґанізму по вкушенню мушки „тсе-тсе". Досліджують, яким способом це трапилося в Родомську.

СІЛЬНИЙ КВАС У РОБОТІ.

В Ряшеві в коршмі Філіпа напилися сільного квасу 30-літній В. Бужимовський і його приятелька 27-літня Ю. Броновецька. Бужимовський залишив лист, що вмирає, бо не хоче вернутися до жінки й до двох дітей. Волить померти з любкою. Броновецька померла по 12 годинах мук, а Бужимовський ще живе.

СПАДОК ДЛЯ АБОНЕНТІВ ТЕЛЕФОНУ.

Ціла Анґлія говорить про дивака-міліонера Ґ. Вайтінґа, який умираючи, зладив у нотаря заповіт 110 сторін машинового письма. В цьому заповіті він попризначував ріжні дрібні леґати кільканацять тисячам осіб. Спадкоємці, які намагаються повалити згаданий заповіт кажуть, що міліонерові бракувало щось у голові. Він повиписував назвища леґатаріїв просто з телефонної книги.

СТАРЕЦЬ, ЯКИЙ УБИВАЄ 600,000 МУХ ЗА РІК.

В японській провінції Мікі живе 60-літній Катсу Сайто, який убив минулого року 600,000 мух. Досі ще не винайшли такого засобу проти мух, що від нього згинулоб їх стільки, що їх убив згаданий японський селянин.

ПЕРЕЦЬ З ЧСР.

В Перемишлі арештували двох купців, що перевезли з Сянока 300 кг. перцю, перепачкованого з ЧСР. Перець сконфіскували. Шкода держави є 2,000 злотих.

3,034 ПАЦІЄНТИ В ШПИТАЛЯХ ДЛЯ УМОВО ХОРИХ.

Статистика публичного здоровля показує, що на кожних 300 осіб населення в Саскачевані (Канаді) є одна умово хора особа. В обох провінціональних інституціях для умово хорих було пересічно 3,034 пацієнти денно. Прибувало пересічно по два пацієнти що дня. У Вейборн було до 1,675, а в Бателфорд до 1,359. Упродовж місяця випустили 58 уздоровлених.

ПОДЯКУВАВ СУДОВІ ЗА 8 МІСЯЦІВ ВЯЗНИЦІ.

Городський суд у Львові покарав якогось Романа Рахвала за те, що 16-го квітня ц. р. в товаристві інших людців здемолював шинок Натана Левантала про вул. Городецькій, на 8 місяців вязниці. Обвинувачений боронився, що критичної днини був підхмелений, стояв у товпі, але сам не грабив. Суд оперся на рішенню найвищого суду того роду: „Якщо з товпи, що складається з кількадесятьох осіб, пять грабить, а інші стоять і приглядаються тому, дають моральну підмогу грабіжникам і тому їх треба покарати". По присуді обвинувачений подякував судові за науку.

БРАТ УБИВ БРАТА.

В камяниці при вул. Шпитальній ч. 15. у Львові 30-го липня ц. р., в 4-тій годині рано, застрілив револьвером 26-літній фризієрський помічник Зиґмунд Цімерман свого брата, 29-літнього Маврикія, торговця оселедцями, в домі родичів. Маврикій жив розтратно, грав у карти й не почувався до обовязку співпрацювати з ріднею. На цьому триходило між ним і його братом часто до сварок, а покінчилася ціла справа вбивством. Убивник Зиґмунд хотів, здається, застрілити й себе, але батько, який на гук стрілів прибіг з другої кімнати, роззброїв його. На поліції вбивник не міг зізнавати, бо дістав нервове стрясення.

НАГАНЯЧ ПАЦІЄНТІВ.

Молодий лікар Шоель Шварц у Седльцах (Польща) наняв безробітного фризієра Макса Нізмана, щоб наганяв йому пацієнтів. Нізман зачіпав хорих перед помешканнями відомих лікарів і захвалював Шварца. Зате Шварц посилав пацієнтів до Нізмана, щоб Нізман ставив баньки, пявки й т. п. Ці факти викликали загальне обурення.

ЗРАЗКОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ ПОЛИЦАЙ.

В Катовицях покінчили слідство проти перебуваючого від кількох тижнів у слідчому арешті постерункового поліції, Ружицького, з Кохлович. Ружицький стане перед судом під замітом обманства, крадіжу, намови до фальшивих зізнань перед судом, намаганого знасилування під загрозою видачі лихої опінії мужеві своєї жертви, змушування до уляглости служниць і врешті під замітом намови третіх осіб поповнити крадіж. Розправа цікавить ширші круги громадянства.

„ДАР 80,000 ЗЛ. ЗА ДОЖИВОТТЯ".

Таке оголошення появилося в часописах, а підпис під оголошенням був: „Землянка — Креси"! Великий власник К. Скомпський із Зомбковіска, повіт Костопіль, зараз зголосився по цей „дар". Він порозумівся листовно з особою з оголошення. Назначили стрічу в одній цукорні в Варшаві. В умовленій годині до столика Скомпського приступив дуже гарно вбраний добродій з моноклем на оці й представився як барон Стахурський. По довшій розмові барон зажадав 1,500 зл. за те, що навів Скомпському корисну трансакцію. Скомпський заплатив баронові 450 злотих, а решту зобовязався заплатити другої днини в умовленому місці. Та на другий день в умовленому місці явилася й поліція. Барона схопили. Це „король обманців", Збіґнев Ґінтовт-Дзевалковський. Він вийшов недавно з вязниці на основі амнестії. Тепер вернувся назад до вязниці.

АВТОР ПРОТИ ВИПОЗИЧАННЯ КНИЖОК.

Один відомий польський письменник звернувся до суду зі скарґою проти випозичальні книжок, домаючись оплати за право випозичувати читальням його повісти. Автор є тої думки, що випозичування його книжки зменшає число його покупців тоїх книжки на власність. У своїй скарзі покликується автор на анальоґію з ґрамофонними плитами, яких не вільно продукувати без згоди автора. Справу верішить незабаром найвищий суд.

ЗАГИНУЛИ ТИСЯЧІ КАЧОК ВІД ПОСУХИ.

Тисячі молодих диких качок загинули в західній Канаді внаслідок посухи, яка висушила мочари, ставки й озерця, де качки мали свої гнізда.

Посуха цього року є найгіршою, наскільки це дотичить качок, від 1931 року. Цього року, так як 1931, водні птахи вернулися зі свого зимового побуту на полудні і знайшли подостатком мілкої води, відповідної на свої гнізда. Відтоді та вода висохла.

„Відносини розплоду качок є далеко гірші, ніж я сподівався", каже у своїм звіті до департаменту головний урядник перелетних птахів. Він переїхав поверх 3,000 миль і робив при тім особисті обсервації.

ТАНЕЧНИЦЯ ПОКІНЧИЛА ТАНЕЦЬ!

Антоніна Мерсе, відома під псевдонімом Арґентіна, була найславнішою танечницею Парижа. Арґентіна називалася вона тому, що була арґентинка з Буенос-Айрес, а славна була тому, що була дуже красна і що танцювала севільські, циганські, андалюзійські й тим подібні танці. Цими днями по виступах у паризькій опері вона виїхала до Байони на відпочинок. Але й тут на прохання публики ще раз затанцювала. Востаннє! Бо зараз по цьому танці номерла на атаку серця. Париж оплакує її смерть.

БУХАРІН І РИКОВ ВИПРАВДАНІ

МОСКВА. — Головний советський прокуратор подав до публичного відома, що Н. Бухарін і А. Риков не мали нічого спільного зі заговором на Сталіна та 16 троцькістами, яких недавно розстріляли. Один з розстріляних на суді заявив, що вище згадані знали про те, що їх група плянувала. Бухарін є нині головним редактором „Ізвестій", офіційного орґану Советів, та уважається одним з найкращих теоретиків большевизму. Зновуж Риков був вже раз советським премієром, а тепер займає місце комісаря комунікації. Про Радека, якому теж на суді закидали звязки з терористами, прокуратор не згадує нічого. Також нічого не говориться про червоного маршала Бліхера, якого чомусь не було на недавних маневрах советської армії, а на яких були чотири інші советські маршали.

ГІТЛЕР ПРОПОВІДУЄ МИР.

НІРЕМБЕРҐ (Німеччина). — На конґресі гітлерівської партії в Ніремберґ Гітлер виголосив свою програмову промову, в якій з великим натиском підкреслив мирові стремління свого уряду. Він не згадував нічого про тих кільканацять міліонів німців, що ще знаходяться поза межами Німеччини, а яких Гітлер донедавна ще так часто пригадував. Натякнув тільки про кольонії, одначе в такій формі, що це не повинно викликати ніяких побоювань в інших державах. При згадці кольоній десятки тисяч приявних слухачів нагородили його гучними оплесками, даючи тим до зрозуміння, що питання кольоній для Німеччини є дуже важне. Дістав теж Гітлер довгі і рясні овації коли доказував, що впродовж чотирьох літ своєї влади він виконав кожну обіцянку, яку дав німецькому народові. Виконав він це, говорив він, при помочі самих німців, своїх співробітників, серед яких не було ні одного жида. На цьому конґресі Гітлер далі підкреслював свої протижидівські настрої, яктеж протибольшевицькі, які він сплітав разом. Про економічне життя Німеччини Гітлер заповів, що в найближчих кількох роках Німеччина стане вповні самовистарчальна.

ТЕРТЯ У ЛОНІ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — Французька суспільність починає чимраз більше ділитися на два табори, комуністичний і протикомуністичний. Цей поділ приспішує революція в Еспанії. Комуністи домагаються від уряду Блюма, щоб він вислав поміч лівому еспанському урядові. Блюм, хоч симпатизує з лівим еспанським урядом, боїться це зробити, бо така поміч скомплікує міжнароднє положення. Через те положення уряду Блюма стає чимраз тяжче. Щоб поправити його, управа Французької Федерації Праці видала комунікат, в якому дає вотум довіря Блюмові. Проте, це справи не дуже поліпшає, бо нині ціла Франція залята страйками і всюди слідне незадоволення. Минулої середи вийшли на страйк текстильні робітники в Ліль у числі 30,000. Стверджують, що у цьому французькому тертю зростає чимраз більше у силу полк. Ля Рок і його фашистівська орґанізація „Вогнистий Хрест".

У МАДРИДІ ДАЛІ РОЗСТРІЛЮЮТЬ ФАШИСТІВ.

МАДРИД. — Ліві елементи, які сформувалися в орґанізацію під назвою „Народнього Комітету Суспільної Безпеки", як теж еспанське „Чека", далі розстрілюють у Мадриді прихильників фашизму, як теж всяких знатніших і багатіших осіб. Розстрілюють їх по кілька сот що тижня. Виконання засудів є нераз получене з великою жорстокістю, що значно перевищає часи ґільотини підчас французької революції.

ЧИСЛЯТЬСЯ З СИЛОЮ.

ЖЕНЕВА. — У червні ц. р. вісьмох італійських журналістів зробили неприємну бучу в салі засідань Ліґи Націй, коли там почав говорити Гайлі Селазі, король Етіопії. Зате женевський кантон викинув усіх тих журналістів зо Швайцарії. Одначе справа пішла до федеального швайцарського уряду в Берні і там, завдяки заходам італійського уряду, змінили рішення женевського кантону і таки позволили тим журналістам далі оставати у Швайцарії.

ПРОТИ-БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ МУЗЕЙ.

НІРЕМБЕРҐ (Німеччина). — У звязку з відбуваючимся конґресом гітлерівської партії в Ніремберґу, відкрито там проти-комуністичний музей, в якому зібрані документи і світлини ріжних жорстокостей, що їх поповнили большевики й інші комунізуючі елементи по цілому світі. У цьому музею зібрані також статистичні дані про те, скільки згинуло у Советах людей у часі советського панування. За час революції в перших пятьох роках большевики розстріляли 1,860,000 осіб. Зновуж 6,000,000 людей було занято на примусових роботах, під претекстом ріжних політичних переступств.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of tl Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВА СИЛА

Хто був свідком чи учасником зїзду нашої молоді, що відбула свій Четвертий Конґрес в місті Філаделфії, цей мусить погодитися з тим, що це вже виросла нова наша сила в Америці. Вже можна сказати, що маємо тут правдиву українську молодь. Навіть ті, що ставляться до справи організування нашої молоді дуже недовірчиво, мусять признати, що вже маємо в Америці дуже поважний гурт такої тут родженої молоді, що не тільки хоче працювати для української ідеї, але вже для неї працює. І коли з цього боку глядіти на цей Четвертий Конґрес Ліґи Української Молоді, то його треба вважати великим успіхом. Він наглядно доказав, що число нашої зорґанізованої молоді з кожним роком зростає. Одначе ряди нашої молоді зростають не тільки чисельно, але й щодо якости. Бо кожний новий конґрес виказує, що виростають щораз нові, спосібні й ідейні молоді працівники, якими в коротокому часі буде можна заповнити ті прогалини в нашім народнім життю, які досі мусіли бути, бо не було відповідних сил до праці.

Хто слідив за вище згаданими нарадами молоді, цей не міг не завважити, що молодь намагалася на всі лади оминати те все, що розбивало чи ще й досі розбиває стару ґенерацію. Зате вона шукала того, що моглоб усіх нас обєднати і створити з нас одну велику українсько-американську силу. Тому й так багато уваги звернено теж і на культурну ділянку, що ще так дуже занедбана. Та з цього, так би сказати, угодового нахилу молоді не можна заключати, щоб серед неї був хаос щодо свого національного світогляду, щодо своєї праці на чисто українськім полі тут в Америці й щодо її допомоги українському народові по другім боці океану. Визвольні змагання українського народу на українських землях наповнили й американсько-українську молодь гордістю. Ця молодь має цілком певно глибоке відчуття ваги цього моменту, який тепер переживає український нарід. І має теж охоту допомогти Україні, щоб не пропадали марно ті великі жертви, які кладе на рідних землях українська молодь у боротьбі за волю.

Наради молоді виказали і тим разом, що такі Конґреси Молоді, що змагають до обєднання нашого народу в Америці, до консолідації сил і створення одного фронту праці для української ідеї, є не тільки пожадані, але й конечні. Вони є потрібні й на те, щоб розкиненій по цілій Америці нашій молоді дати нагоду разом сходитися, себе пізнавати і себе заставляти до ідейної праці — з власної ініціятиви. На те треба памятати старшій ґенерації й такі змагання з усієї сили і далі попирати, щоб та молода сила далі міцніла: числом і змістом.

ЗРАДНИК СВІТОВОГО КОМУНІЗМУ

Цим зрадником світового комунізму мав би бути Сталін, московський диктатор. Так бодай його називають його бувші товариші, що нібито залишилися на давніх позиціях інтернаціоналізму. Зрадив Сталін тим, що, залишаючись ґенеральним секретарем російської комуністичної партії, піклується не так добром ріжних інтернаціональних орґанізацій, як добром Московщини, що в його очах зробилася втіленням комуністичної держави. Сталін зробився московським патріотом. Він не залишив ідеї світової революції, але, замісць того, щоб кермувати інтересами Московщини на користь інтересів світової революції, він жертвує інтереси світової революції на користь Москви. Він міркує в той спосіб: поки існую я, а зі мною і московська комуністична держава, комуністичний рух у світі має можливість існувати і розвиватися; отже треба **в першу чергу** зберегти мою власну особу і потім, розуміється, московську державу, посилюючи, яко мога, її силу, бо посилення сили московської держави є одночасно і посиленням світового кмунізму. Його бувші товариші, комуністи-інтернаціоналісти, думають трохи інакше. Вони думають, що світовий комунізм може прегарно процвітати і без товариша Сталіна, і що навпаки, т. Сталін своїми дипльоматичними потягненнями і занадто великою обережністю тільки затримує хід світової революції. Вони хотіли би, наприклад, щоби Москва не тільки давала гроші еспанським большевикам, і не тільки постачала на кредит большевицькій еспанській фльоті кавказьку нафту, але й вислалаб у допомогу Еспанії частину своєї армії, або бодай повітряної фльоти. В своїй простолінійности, вони не хочуть зроруміти дипльоматичних хитрощів товариша Сталіна, що не хоче наражатися відкрито на протести Німеччини й Італії, а може бути й на їхні збройні виступи. Він воліє йти повільніше, але певніше. Його до глибини душі обурюють закиди, нібито він зраджує комуністичну революцію. Він — Сталін! Він, що розуміє тільки одну річ: перемога комуністичної революції була би перемогою Москви, була би **його**, Сталіна, перемогою. Він, що зрозумів нарешті те, чого не можуть зрозуміти ці непоправні віслюки, його бувші товариші, — а саме, що комунізм вже віддавна зробився тільки формою московського імперіялізму. В який же спосіб міг би він, Сталін, бути зрадником московського імперіялізму, себто власної справи до світової влади. Не дурно в крові Сталіна стільки східньої спадковости, мішанини жорстокости з хитрістю. Кожний, хто виступає проти Сталіна, є зрадником комунізму. Кожний, хто виступає проти Москви, є зрадником комунізму. Як це добре розуміють еспанські червоні революціонери, що прикрашають мури будинків величезними написами: — „Хай живе Москва! Хай живе Сталін!" — Тимчасом, як еспанські націоналісти пишуть і вигукують: — „Хай живе Еспанія!"

І всежтаки... І всежтаки в колах комуністичної партії помічається рух і незадоволення. Ось приходить вістка, про новий величезний процес, що має відбутися в Москві проти змовників на життя товариша Сталіна. І які ймення поміж цими змовниками! Це бувші товариші т. Сталіна, колишні комісарі: знайомий нам товариш Зіновієв, що в часах Центральної Ради приїздив з Ленінграду до Києва і виступав з палкими промовами, якими запалював чимало інтернаціональних сердець зпоміж помосковщених „малоросів". Потім бувший совєтський посол у Римі товариш Каменєв. Бувший совєтський посол у Лондоні товариш Сокольніков. Ідеольоґ партії товариш Бухарін! І Вадаєв! І Смірнов! І Евдокимов! Все тузи комуністичного світу. Висліди процесу не підлягають для нікого ніякому сумнівові: хто йде проти тов. Сталіна, йде проти Москви, йде проти світового комунізму, — мусить бути знищений. І вони будуть знищені. Робеспєр посилає на ешафот Дантона. — Але хто сумнівається, що прийде черга і на Робеспєра?! Терор має одну цікаву особливість: він завжди кінчає тим, що нищить своїх авторів. В Росії йде хвиля нових арештів. Арештують знову переважно студентську молодь. Але — хіба є можливість виарештувати **всіх?!...** А до цього: голому — злодій не страшний. Коли висить над головою вічна загроза смерти, — чи не краще постаратися її усунути, усунувши перш за все того, хто тою смертю загрожує?

На інтернаціональному обрію збираються, в звязку з еспанськими подіями, темні загрозливі хмари. — І саме в цей момент виявляється в комуністичній московській партії не менш загрозливі — для цієї партії — події: виникає питання, для багатьох темне і занадто заплутане, — хтож зрадник? Хто є правовірний комуніст? Нема сумніву, що в цей час розросту національного руху, і в Совєтах переможе московський націоналізм Сталіна над інтернаціоналізмом Троцького і Зіноієва, — алеж якою страшною облудою мають бути всі оці інтернаціональні кличі, що їх кидає й підтримує Москва в Еспанії, Франції і цілому світі, — як знаряддя для осягнення цілей свого московського імперіялізму, що покривається зі сталінською жадобою неподільної деспотичної тиранічної влади.

Евген Онацький, Рим.

ДО ПРОБЛЄМИ ЗНАННЯ

Живемо в часах основної ревізії нашого досьогочасного відношення до життєвих цінностей. Не оминула ця ревізія того, що ми звичайно називаємо „освітою", „знанням", „наукою". Тут виринають гострі питання, які потрясають до глибини молодим українським поколінням: Де маємо поставити в скалі наших цінностей „знання", „науку"? Чи правильні досьогочасні погляди на українському ґрунті?

Не легко дати відповідь на такі питання. Требаж продиратися крізь гущавину „думок", „поглядів" і навичок. Але й це справи не вичерпує. Усі „думки" чи „погляди" мусять кожночасно виростати з якогось реального ґрунту, чи наростати на ньому. Зокрема ті, що панують серед людських ґруп, мусять перейти у свому розвитку багато фаз, заки оконечно оформляться. Але людські погляди чи переконання не є тільки справою пізнання, не тільки отворенням очей на якісь факти. За кожним існуючим поглядом стоять переживання людей, нераз дуже глибокі й траґічні. Про це моглаб сказати багато історія переживань усіх великих піонірів, пробоєвиків. Загальнож відомо, як за свої думки покутували напр. Шевченко і Франко. Але є ще погляди, нанесені припливом моди, за якими не стоять ніякі глибокі переживання ні поодиноких людей, ні людських ґруп. Це обрізки чужого добра, купони, якими так любить кормитися загал. Це одночасно найбільша запора для творчого життя; це сила злобна і сліпа, але для широкої громади вигідна і сприятлива. З тієї причини всі великі особистості не люблять широкої „громади". Їхні атаки скермовуються не так проти поглядів тієї громади, але радше проти плиткости й отупіння тих людей, що стоять за такі погляди.

Все те мусимо конечно взяти під увагу, якщо хочемо поставитися як слід до справи знання чи пак науки. Багато річей на нашому ґрунті видадуться незрозумілими, коли не взяти під увагу української загумінковости. Загумінок ніколи не був занадто сильний своїми переживаннями. Він створював дуже добрий ґрунт під найбільш дивовижні погляди. Чудернацьку поставу зайняло оте наше ґетто теж до справи знання.

„Знання то сила".

Що приходить нам на думку, коли вимовляємо слово „знання"? Перед нашими очима стане наука з її цілим апаратом і надбанням; далі гін до знання — такий характеристичний для людини. Врешті виринуть перед нами і ті великі трудноці, які доводиться вже перемагати молодому українському поколінню при здійснюванні своїх начальних завдань. І тут питаємо: яке значіння матиме знання для цьогож покоління в його змагу? Заки перейдемо до тієї справи, мусимо відповісти коротко на питання, що властиво увляє собою знання.

Один з піонірів модерної науки на Заході, Бекон, кинув крилаті слова „знання то сила". Це було довгий час живим гаслом, доки не знівечено його в 19. століттю. Воно не мало нічого спільного нпр. з кличем українських соціялістів „знання то сила", в імя якого вони старалися нищити у нас напр. такі цінності, як традицію. Гасло Бекона мало інше значіння. Воно означало похід людини поза ті її вузькі стіни-границі, які ставила їй орґанічна й неорґанічна природа та заскорузлість окруження. Коли наука відкрила, що земля є одною з планет, які кружать довкола сонця в безмежних просторах, то такий ентузіяст науки, як італієць Джіордано Бруно, крикнув: „Ми є в небі". Людина почувала, що вона виходить поза тісну землю; почувала, що росте. Це давало ученим дослідникам силу терпіти переслідування, а навіть іти на смерть. Наука була конечним виявом нестриманої життєвої жаги людини, була одною з центральних точок для заінтересовань людини. Вона не була ціллю для себе, а була підпорядковувана змаганням людини. Фавст Ґетого доходить до берегів пропасти, бажаючи збагнути все; підпорядкування себе цінностями вищої сфери рятує Фавста — людину. Недармо казав німецький мислитель Макс Шелєр, що „знання для знання є таким самим абсурдом, як мистецтво для мистецтва" в естетів. Історія дає яскраві приклади на те, як наука приготовляла нові обрії для вияву людини-одиниці і великих спільнот. Ґеоґрафічні відкриття, що були теж першорядними подіями в науці, відкрили нове поле діяння деяких західньо-европейських націй і викарбували на історії їх розвитку й занепаду незатерте тавро (Еспанія, Анґлія). Дальший розвиток природничо-нехнічніх наук поміг деяким націям поширити й закріпти своє панування. А інші науки, головно ті, що займаються людиною, привели до великого розцвіту культури.

Отже з розростом наук вязалися нерозривно глибокі переживання людських одиниць і спільнот. І тому наука не була байдужою справою. Навіть за холодом наукового дослідника крився звичайно жар почуття, пристрасть або те, що на Заході окреслюють словом „любов". Тільки слово „любов" має на нашому ґрунті трохи банальне значіння. Каже Метерлінк, що „ті, що посідають знання, не знають нічого, якщо не мають сили любови" і що „дивитися на світ без любови значить дивитися в темінь".

Коли ми це собі усвідомимо, то стане нам ясно, що знання має в собі велику динаміку. Опановуючи його ділянки для вищих цілей, виходимо поза дотеперішній вузький круг, який поставила нам природа, соціяльне тло. **Стаємося тоді іншими.** Отже знання може мати велику соціяльну силу. Це факт, який має зокрема для цілости українського життя величезне значіння.

Але не треба забувати про одну річ: знання може теж деморалізувати. Це виявилося особливо яскраво на українському ґрунті. — („Обрії").

Варро.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

(2)

Думи заважають Володькові. Кляті, дурні думи. — А куди, Рогата, щоб тобі очі зелененька, Бог дав, вилізли!

Це саме тоді, коли думи вертілися разом з Тарасом Бульбо коло дубенського форту, де славний батько нищив неславного сина за зраду.

— Хто то були такі запорозькі козаки? — питав Володько минулої неділі свою паню вчительку, яку навідував і літом.

— Ее, то такі люди, що на Дніпрі січ свою мали і за землю руску та царя православного ляхів-езуїтів, турків та інших невірних шаблями воювали...

— А що то є Україна? — питав він далі.

— Україна? То, кажеться, такая область над Дніпром, там коло Києва, чи що...

Неясні це відповіді, і цікавість далеко ще невдоволена.

— Во-лодь-кууу! Володькууу! — чує зненацька хлопець.

Зривається, бо лежав черевом на землі і пацав ногами. Мав саме за Рогатою бігти.

— Володь-куууу!...

— А чогооо?!

— Угорщукиии!

Це Хведько. Товар його у долині над границею. Хведька видно за горбом тільки по пояс. Приложив долоню до рота і кричить... Небезпека! Сполох! Ворог на овиді!

Володько зривається і мов стріла летить над границю. За Рогату зовсім забув. З долини швидко одну по другій жене Ілько свою худобу.

Корови попутані гицають, як тільки можуть, з останніх сил, а Ілько газдить по їх клубах палюгою. З другого боку німий, також відганяє скоріш свої корови догори від границі.

— Докупи! Ільку! Згонь докупи товар! — кричить на бігу Володько. — Ти! Ти! — вимахує руками на німого і показує, щоб згонив і свій товар до буди. Той помічає і вихром летить на вказане місце.

— Гей, гей! — кричить Володько, розмахує товстючою палюгою і пре до границі назустріч ворогові. За ним побіг Хведько, а далі німий.

Добігли до границі і зупинилися. Володько швидко дихає. На чолі піт. Перед ними Григоркове з нескошеним вівсом поле. З протилежного боку з гори від каміноломень пре в долину з десяток угорських пастушків. Вони пасуть на толоці, тому їх багато. В руках у кожного бук і торба каміння.

Побачили противників і зупинилися.

— Давай-даваaaй! Давай-даваaaй! — потрясаючи високо над головами буками, хриплими дикими голосами викрикують вони своє воєнне гасло.

„Приймати? Не приймати?" — швидко працює Володькова думка, але німий уже белькоче і потрясає палицею.

— Давай-дававаай! — викрикнув Володько і добавив лайку.

А дерманці клинці,
Пекли жабу в ринці,
Всіх дерманців запрягали,
З печі жабу витягали!

Затягнули хором угорщуки. Така образа! Боже, така непростима образа!

А вгорщани шмаркачі,
Пекли жабу у печі,
Батька й матір запрягали,
З печі жаааабу витягали!...

Відчитали їм Володько й Хведько. Таке нечуване зухвальство трох бельбасів зовсім роздратувало ворогів. Німий лопотить безупинно, розмахує товстючою своєю палюгою і готовий з копита кинутися в бій. Але Володько ні.

— Каміння давай! — гукнув він. Хведько кинувся до схованки по каміння. Цього цінного військового знаряддя по цій стороні обмаль, тому треба обходитися з ним обережно. Під час бою треба по можливості підбирати те, що накидає ворог.

А той пер вже що духу в діл до сіножатів. Ось вже гицають високо травою, добігають до Григоркового вівса і зникають. За пригорком їх не видно, тому напруження, поки вони вигулькнуть на цьому боці, ще більше.

Скільки їх? Раз, два, три — пять, що бігли ззаду, а спереду також з пятеро. Нападу треба сподіватися з боків і з переду.

— Держіться, хлопці! — затискає зуби та кулаки Володько. Німому наказ дивитися на правий відтинок, Хведька ставить на лівий, а сам у середині.

— Не підпускати до себе. Камінюками! На палиці не підемо... Вони нас злущать... Їх у троє більше...

— І тут блискавично приходить Володькові нова думка.

— Сховаємся! — сказав він. — За гноєм...

На полі поскидано купками гній і хлопці миттю залягають за ними. Вискакувать зненацька, несподівано. Володько подасть знак.

Залягли. Очікування. Пражить сонце. Володько запер віддих і вслухується у кожний гамір, що доходить з долини. Серце нагально стукотить.

По небі нечуйно сховзають хмарки... Мертво, непорушно стоять дубки. Зелений їх лист відблискує промінем. У вівсі стрикотять коники.

Перші вигулькнули зза горба ті, що бігли навпростець. Ліве крило пішло під гору яром, праве кущами, де розбитий камінь.

Просто через овес борсаються три обвітрені чорнопикі з лишаями хлопчиська. У руках буки. Вибігли на рівнину: — давай — даваай — крикнули майже нараз.

Ніхто їм не відповів. Тиша. Всі три зупинилися. Віддаль від границі — раз кинути камінем.

— Хлопці, вперед! — викрикує Володько і зривається, мов опарений. За ним зривається Хведько, за Хведьком німий. Всі три стрімголов летять проти напасників.

Це було так несподівано для угорщуків, що вони не встигли кинути ні одного каменя. З місця пустилися навтіки. Стрибають вівсом, тільки постольці мигають та набиті камінням торбини гарцюють по задах. За ними навздогін летять камінці, а німий на цілу околицю реве своїм диким ревом.

— Стій! — гукнув Володько. З обох боків вигулькнуло ще кілька угорщуків, які, пригнувшись, пруть на допомогу своїм товаришам.

У віддалі сто кроків всі вони зупинилися. Володько і товариші вперлись у них гострим лютим поглядом.

Бац! — чіткий камінчик вирвався з руки угорського лівшуна, описав у повітрі криву струну і чвякнув у землю. Володько відступив лиш два кроки і піднявши, сховав його в кишеню.

— Кидай ще! — Кидай, чортяча ратице! Рило твоє значно краще як у нашого кнура, — кричить Володько.

Німий жбурнув і собі камінчика. — Ти! Не кидай! — накинувся на нього Володько, показуючи на обмаль камінців. Хай вони, мовляв, перші кидають.

Це було гаслом наступу угорщан. Кілька камінів сипнулися на дерманців, які не встигали їх піднімати. Кожний мусів берегти себе від каміння.

— Гурааа! — крикнули угорщани і всі сипнулися вперед. Дерманці почали відбій. Камінці сипляться градом. Німий озвірів і готовий з буком кинутися на напасників. Але в той мент кругла камяна галка бацнула його в суглоб правої руки. Хлопець закричав. Володько шворно шпурнув камінчика і попав угорщука в ногу. Той присів одразу.

Та не встиг Володько повернутися на крик німого, як в очах його сипнулись іскри. Над самим своїм оком відчув гострий дотик каменя. Хвильку нічого не бачить. А коли відкрив очі, угорщани були під самим носом.

(Далі буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 13 вересня. Просимо всіх членів бути приявними, бо маємо важні справи до полагодження. Просимо членів, котрі довгують, щоб конче вирівнали свої залеглости, або будуть суспендовані. — Василь Стриковський, предс.; Антін Гарасим, кас.; Микола Ю. Сеник, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Урядники Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352, повідомляють всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 13 вересня, в годині 1:30 пополудні, в парохіяльній гали, 3-та і аҐрвік ул. На ти хзборах повинен бути приявний кождий член, котрий дбає про свою орґанізацію, хіба член був би хорим, а навіть тоді повинен такий член повідомити уряд. Пригадуємо членам, щоб старалися привести нових кандидатів до Бр. і У. Н. Союза, а особливо звертаємо увагу батькам, щоб вписували свої діти до нової 3-тої кляси, бо ця кляса дуже гарна, бо платить звороти готівкою. При тій нагоді пригадуємо членам, що розмет буде висилатися кождого 25-го в місяци. — Гр. Бандровський, предс.; М. Гавриляк, кас.; М. Ковальчук, секр.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗДОРОВЛЯ, ТІЛЕСНЕ И УМОВЕ.

На зборах „Американського Конгресу для Тілесного Лікування", що оноді відбувався в Ню Йорку, виступав д-р Роберт Кенеді, професор медицини в Колюмбійськім університеті, з відчитом про небезпеки для умового здоровля людини, якими грозить лікування від тілесної недуги.

Говорив прелеґент, що вигода й неробство, на які дозволяють людині, що виздоровлює з тяжкої тілесної недуги, може вщепити в цю людину тілесні недуги, деколи багато поважніші, як тілесна недуга, з котрої людина виходить. Людина може так привикнути до неробства й вигоди, що не захоче вертатись до праці.

Через те багато пацієнтів, як їм сказати, що вони вже здорові, настають на те, щоб їх далі лікувати. З бажання вживати далі вигоди розвивається на очах лікаря умова недуга, яку далеко тяжче лікувати, як первісну тілесну дугу.

Цікаве явище, яке показує на можливість розвинення тяжкої недуги з лекшої, не зважаючи на лікарську опіку, або навіть якраз з лікарської опіки.

СТАРШІ ВІДКРИТТЯ.

Висновки д-ра Кенеді могли би видатися чимсь зовсім новим, а через те й сумнівним, бо не зовсім доказаним.

Тимчасом уже давніше люди, що досліджували духове життя, доглянули явища, що зовсім годяться з явищами, доглененими тепер д-ром Кенеді. Бувають саме люди, що не мають від свого батька або матери доказів любови, хіба як вони нездужають. Показується, що такі люди з часом розвивають бажання бути недужими.

Це могло би видаватися неможливим: хто хотів би бути хорим? Та за цим бажанням недуги лікарі добачують бажання любови.

СТРІЛЯВ У ВОРОНУ, ПОЦІЛИВ КОРОВУ.

Це могло би видаватися річчю неможливою. Як це може бути так, що родичі хочуть зробити дитину здоровою, а її зроблять хорою? Як це так можливо, щоб людина хотіла досягнути одну ціль, а в життю справді осягала іншу ціль?

Та це теж давно доказана правда. Джан Д. Б. Морган, професор психольоґії у Нортвестерн Юніверзиті, оповідає в одній своїй книжці про матір, що хотіла навчити свою малу дитину дисципліни, послуху й точности. Сказав їй лікар, щоб вона кормила свою дитину правильно, бо це шкідливо для дитини, як її кормлять неправильно. Та її дитина, як можна було сподіватися, не знала нічого про ці правильні години, коли мати хотіла її кормити. Дитина домагалася їжі, коли вона зголодніла, а коли мати не давала, дитина плакала. Як дитина почала плакати 5 хвилин перед правильним часом їжі, мати дитині їжі не давала. Отже дитина плакала 5 хвилин. Як дитина зголодніла годину, то вона плакала годину. Мати не уступала. Вона була неподатлива. Вона вчила дитину точности.

Так воно було зо становища матери: навчання точности. Але, каже проф. Морган, подивімся на подію зо становища дитини. Звісно, дитина нічого не розуміє про матерні наміри навчати її точности. Дитина знає тільки те, що вона голодна, що їй не дають їсти, що вона мусить плакати 5 хвилин чи годину, поки їй не дадуть їсти. Отже дитина не навчається точности, як цього хоче мати, але навчається добиватись їжі, а може й усього іншого, плачем.

ПЛАКСИВА НАТУРА.

В одному зо своїх листів Тарас Шевченко пише, що його не тягне в Україну, бо там тільки й плачуть.

З листа не виходить ясно, чи там так тяжко жилося, що мали причину плакати, чи там люди на всяке лихо тим і відкликаються, що плачем.

Цікаво було би розслідити, як саме Щевченко дивився на цю справу.

БАТЬКИ И ДІТИ.

Недавно тому поліція в Бразілії арештувала за політичну діяльність Агустина Хуста, сина президента арґентинської републики. Поліція закидує молодому Хустові комуністичну пропаґанду.

Не першина це в світі, що син звертається проти поглядів батька. Історія російської революції, наприклад, подає таких прикладів багато. Кожда російська революційна ґрупа, що боролася проти царату й аристократії, була повна людей, що походили з шляхетських родів, які жили вигідно через царат і шляхетчину. Провідником одної ґрупи, наприклад, був князь Кропоткін. З шляхти походила навіть Софія Перовська, що керувала замахом на царя Олександра Другого в 1881-шім році.

Зрештою малощо не кождий заступник престола заповідає революційні переміни в порядках, заведених своїм батьком.

ОФІЦИРИ И ЖОВНІРИ.

Ті, що бачили фільмову штуку „Бунт на кораблі „Бавнті", памятають капітана Вилієма Блая, що безоглядною поведінкою супроти моряків доводить їх до бунту та спричиняє Анґлії, свому рідному краеві, втрату великого воєнного корабля.

Недавно, як уже штука почала забуватися, в Анґлії появилася книжка про життя того капітана Блая, в котрій автор показує, що не тільки моряки „Бавнті" збунтувалися. Бунтувались моряки анґлійської воєнної фльоти в тих часах досить часто. Славний анґлійський відкривець, капітан Кук, часто бив своїх моряків ще лютіше, як капітан Блай, та спричиняв їх дезерцію. Коли вони не збунтувалися ґурмою й не захопили корабля, як це сталося з залогою корабля „Бавнті", то це тільки тому, що на кораблі Кука не знайшовся справжній провідник бунту.

Це може кинути дещо світла на недавній бунт моряків на двох кораблях воєнної фльоти Портуґалії.

ГОСТРА ДИСЦИПЛІНА.

У тих часах усюди ціллю армії вважали передовсім дисципліну; під дисципліною розуміли сліпий послух приказам щодо зверхньої поведінки. Не дивилися, наприклад за справністю армії для війни, а за зверхним враженням. Армія мала вміти машерувати парадно, жовніри мали держатися просто, дивитися бистро, тримати плечі нерухомо.

Цар Олександер Перший видав був у 1803-тім році указ, щоб усі жовніри підчас маршу робили кроки на 1 аршин завдовжки, при повільним маршу 75 кроків на мінуту, а при скорім маршу 120 кроків. Цар приказував в приказі, щоб „жовніри від цеї міри й такту під ніякими умовами не відступали".

Можна собі легко уявити, скільки муки перенесли з рук своїх офіцирів кріпаки, що їх пани віддали в армію.

Б. Дніпрянський.

НАЦІЯ ТА ДЕРЖАВА

(3)

Взаємовідносини між державою та нацією.

У добу до нашої ери існувало безліч племен та народів, які або загинули, або, поволі еволюціонуючи й дозріваючи, дожили до наших часів, почавши перетворюватись у сучасні нації лише впродовж недавніх століть. Відомо також, що і держава у тім часі перебувала великі зміни. Колишня держава племінна, держава - місто або старі февдальні держави мають не більше спільних рис із сучасною державою, як і колишні народи з модерною нацією.

Взагалі необхідно підкреслити, що не можна переносити наших понять про державу чи націю на подібні явища далекої минувшини. Наприклад, світова римська держава, яка обєднала була в своїх межах мабуть більшу частину тодішнього людського суспільства, була величезним конґльомератом народів та племен. Мало цього, сама римська держава за час свого існування перебула дуже складну еволюцію. Вона загинула, а на її руїнах утворився ряд нових держав та народилося кілька нових народів.

Тому саме не можна питання про відносини поміж державою та нацією переносити до далекої минувшини. Що правда, вже тоді відогравав деяку ролю, так мовити, національний чинник, але державна ідея безоглядно домінувала над суспільним життям до такої міри, що він не міг виявитися в належних розмірах.

Так сталося між іншим також тому, що носієм влади в державі були тоді переважно певні упривілейовані суспільні верстви, тоді як маси населення знаходились у стані повної залежности та неволі, а через те були позбавлені можливости проявити яку чинність політичну або взяти активну участь у культурній творчості.

Навпаки, коли за останні століття до влади в державі почали приходити ширші ґрупи населення, коли вони шляхом поширення освіти та преси здобули можливість національно освідомитись, коли в політичному, культурному та господарському життю стали відогравати належну ролю народи, коли на ґрунті боротьби за владу та державність повстали сучасні нації, то з неминучістю повстало питання про відносини поміж державою та нацією.

Кожна національна спільнота намагається опанувати державою, кожна нація з неминучістю прямує до злиття з державою. Не дивно, бо нині природним носієм влади в державі стала нація.

Тому то впродовж останнього століття почав витворюватися новий тип держави, а саме національної держави. Цей процес злиття держави з нацією або, так мовити, націоналізації держав міг відбуватися досить швидко та без особливих перешкод по тих державах, яких населення було однородне, себто творило один нарід. І навпаки, він з неминучістю протиставився тим мішаним державам, до складу яких входили крім пануючого також поневолені народи, бо останні стали на шлях свого визволення. Крім того він з конечністю вимагає обєднання всіх частин нації в одну державу, навіть якби деякі з них творили власні держави. Себто злиття нації з державою малоб відбуватися за принципом, проголошеним Маццініем, що кожна нація є державою, а ціла нація є одною державою.

Дійсність у значній мірі виправдала цей принцип, бо впродовж XIX. ст. та за наших часів розпалися великі мішані держави російська, австро - мадярська та турецька, а на їх руїнах колишні поневолені століттями народи утворили власні держави, ставши за час визвольної боротьби націями. Ще раніше повстали великі національні держави німецька та італійська. Таксамо недавно утворилися нові національні держави ірляндська та катальонська, правда, ще не цілком незалежні.

Нема сумніву, що процес визволення та обєднання націй буде ще відбуватися довший час, бо він щойно нині набирає сили та розмаху в Азії й Африці, все більше захоплюючи також народи, так званих, кольоніяльних країн. Наприклад, сьогодня він опановує арабські країни, Індію, Китай і т. д.

Між іншим він вже дав і ще дасть себе знати також на теренах нинішнього совєтського Союзу, який хоч є формально немовби звязком держав (конфедерація), бо деякі складові його частини, такі як Росія та Закавказька спілка совєтських републик (Азербайджан, Грузія, Вірменія) уважаються звязковими державами (федерація), тимчасом в дійсности національні совєтські републики являються московськими кольоніями, а всі народи та нації Союзу знаходяться фактично у стані повного безправства і сваволі компартії та чекістів. Не слід також забувати, що загальна совєтська політика скерована проти розвитку будьяких національних культур, бо сама доктрина комунізму в засаді вимагає знищення як держави так і нації, а тому компартія намагається утворити, так звану, пролетарську культуру, національну лише формою й інтернаціональну змістом.

Не закінчився процес злиття нації з державою також і в Европі, бо такі держави як Польща, Югославія, Румунія, Греція та Чехословаччина, що повстали ненанебто на засаді самовизначення націй, в дійсности являються не національними, а мішаними державами. Усім відомо, що під пануванням поляків, сербів, румунів, греків та чехів перебувають міліони українців, німців, мадярів, хорватів, болгарів та інших народів.

Рахуючися з фактами, колишні опікуни цих держав зобовязалися на підставі міжнародних договорів їм признати особливі права так зв. охорони меншин, сподіваючись таким чином запобігти вибуховi нових збройних конфліктів, до яких з неминучістю причиняється кожне національне поневолення. Тимчасом ця охорона прав меншин під контролею Ліги Націй існує лише на папері, а в дійсності історія польська, сербська, румунська, грецька і т. д. кожна у свій спосіб намагається перетворити мішані держави в національні. Одні з них поляки, серби та румуни, більш брутально та негайно шляхом кольонізації, денаціоналізації та іншими випробуваними способами, намагаються просто асимілювати поневолені народи в надіях, що їм вдасться саме таким робом національзувати свої держави. Другі, як чехи та до певної міри греки, більш лагідно змагають власне до тої самої мети.

(Далі буде).

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ.

Такий є наголовок повісти, яку саме зачали ми друкувати в нашім часописі. Є це друга частина повісти **„Волинь"**, яку ми вже друкували і яка тішилася серед загалу наших читачів великою популярністю. Автором повісти є, як відомо, наш молодий письменник **Улас Самчук**. За твір, який тепер друкуємо, дістав він першу нагороду на літературнім конкурсі. Літературна критика признала Уласа Самчука за найвизначнішого і передового сучасного українського письменника.

Жадна інша книжка, що появилася в час по світовій війні, не зєднала собі такої симпатії читачів і такої прихильної критики, як І. том „Волині".

А „Війна і Революція" значно перевищає І. том „Волині" під кожним оглядом.

„Війна і Революція" це могутня епопея світової війни, українських визвольних змагань і революції на Волинській Землі.

„Війна і Революція" дає глибоке зрозуміння нашого недавно минулого і пластичний образ української душі, розколиханої переломовими подіями.

„Війна і Революція" приневолює читача ще раз пережити незабутні події, зворушуючи його до дна душі.

„Війна і Революція" пересякла від першої до останньої сторінки великим патріотизмом, що коріниться глибоко в рідній землі.

„Війна і Революція" приковує до себе увагу читача незвичайно займаючим змістом.

„Війна і революція" творить окрему цілість і тому можуть читати її й ті, що не знають І. тому „Волині".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ФРЕНКФОРД, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го вересня, в годині 3-тій пополудні, в домі Укр. Громади, 2171 Вакелінс ул. Обовязком кождого члена є прийти на збори в означений час, бо маємо багато справ до полагодження. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівнали свої залеглости. Хто з членів має кандидатів в члени У. Н. Союза, просимо привести на збори. — М. Шанайд, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 вересня, в годині 12-тій вполудне, в церковній салі при Оклей і Райс ул. Дуже важні справи є до вирішення том убовязково всі члени мають бути на зборах. — Тарас Шпікула, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 220, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що триквартальні збори відбудуться в суботу, 12 вересня, в годині 7:30 ввечір точно, в гали парохіяльній, 4950 С. Поляйна. Кождий член обовязково має прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Саган, предс.; П. Жовнірчак, кас.; Гр. Гарасим, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. вересня, в годині 1-шій пополудні, в Українській Хаті, 2240 Трейлінг ул. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо важні справи до полагодження. Молодих членів просимо приходити частіше на збори. — Д. Васько, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12-го вересня, в годині 7:30 ввечір, в льокалі Української Школи, 12712 Джоз. Кемп. при Карпентер ул. Просимо всіх членів бути приявними, бо маємо важні справи до полагодження. Напоминаємо іще раз довгуючих членів вирівнати свій довг, бо ті збори мають рішати, що зробити з довжниками? Взиваємо членів вписати свої діти до У. Н. Союза, як теж привести своїх знайомих на ші збори. — П. Андрушків, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. аЗпорозька Січ, від. 75, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в неділю, 13 вересня, в годині 12-тій вполудне, в гали на Сікат. Обовязком кождого члена є прийти на збори, бо маємо дуже важні справи до вирішення, а саме 20-літні роковини існування відділу. Член котрий не прийде на збори, буде караний згідно з ухвалою минулих зборів. Напоминаємо членів, щоб старалися зплачувати свої довги. Просимо тих родичів, що мають діти, щоб уписали в члени У. Н. Союза. — Ст. Михайлюк, предс.; Ів. Слупецький, кас.; В. Тарас, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. У. Н. Союза, від. 292, подає до відома всім своїм членам, що збори відбудуться в суботу, 12 вересня, в годині 5-тій пополудні. З причини, що галя занята цілий день, збори відбудуться в секретаря під ч. 6415 Перкінс. На ці збори кождий член обовязково має прийти на старатися, щоб його вкладка була заплачена. Старайтеся приєднувати нових членів, а особливо молодь. — Іван Форись, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кізел, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го вересня, в годині 12:30 пополудні, в У. Н. Домі на другім поверсі. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо, щоб вирівнали сво ідовги, бо в противному розі будуть суспендовані. Кождий член повинен сам за себе дбати, а не секретар відділу. Також секретар не є обовязаний ходити по членах за вкладками. Просимо тих членів, що звикли платити свій розмет до Союза аж в останній день в місяці, щоб мали це на увазі, що секретар мусить висилати звіт місячний і належитість до головної каси перед 25-тим кождого місяця. — М. Задорецький, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; М. Шмігельський, рек. секр.

ТОЛІДО, О. Бр .св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що триквартальні збори відбудуться в неділю, 13-го вересня, в часі і місци де звичайно. Довгуючі члени по два місяці, або і більше, до місцевої каси, повинні прийти на збори, або будуть суспендовані. Всі члени обовязані прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Іван Кульматицький, секр.

КОВТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 вересня, в годині 1-шій пополудні, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прийти на означений час, Котрі члени не будуть на зборах і не заплатять своїх місячних вкладок, будуть суспендовані. — М. Пик, предс.; М. Кобилянський, кас.; П. Турчин, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Подаємо до відома, що збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 13 вересня, в годині 12-тій вполудне. Просимо членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вирівнати довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Гр. Степанек, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 13 вересня, в годині 2-гій пополудні, в Укр. оГр. Клюбі, 608 В. Лакавана Еве. Просимо членів прийти на час. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. — Р. Рубльовський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 375, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 вересня, в годині 12:30 пополудні, в домі оГрожан, 847 Н. Френклін ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — Я. Лежняк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 12 вересня, в гали парохіяльній, 303 Гудсон Еве. Початок в годині 7-мій ввечір точно. Просимо члениць прийти на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Пригадуємо тим членицям, котрі довгують до каси Сестр., щоб вирівнали свої довги, або будуть суспендовані. Також пригадуємо членоцям, котрі ще не вписали свої хдітей до У. Н. Союзу, щоб уписали їх на цих зборах. — Олена Скробач, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

ВЕСТЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Згода, від. 210, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що триквартальні збори відбудуться в неділю, 13 вересня, в годині 2-гій пополудні ,в галі Трогс Нек Демократік Клоб, 2861 Істерн Болевард. Кождий член має прийти на ті збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Хто з членів має діти, або старші члени, хай приведе на збори, бо будемо принимати без вступного як до Тов. Згода, так і до У. Н. Союза. Неприявний на тих зборах член заплатить кару, наложену статутом Тов. Згода. — Гнат Романів, предс.; Вол. Баковський, кас.; О. Плескун, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність від. 163, відбудуться в неділю, 13 вересня, в домі оГрожан, 847 Н. Френклин ул. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори, на яких буде рішатися дуже важна справа відносно відділу. Початок зборів в годині 1-шій пополудні. — С. Гвіздь, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 13 вересня, в годині 2-гій пополудні, в Рускім Нар. Домі. Просимо всіх членів прийти на означений час. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Коваль, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайні збори відбудуться в неділю, 13 вересня, в годині 2-гій пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. Є важні справи товариські, тому обовязком кождого члена є прийти на збори. — Іван Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 12 вересня, в годині 8:15 ввечір, в гали укр. прав. церкви, 334 Іст 14-та вул. На ті збори мають прийти всі члени відділу та вирівнати залеглі й біжучі членські вкладки. — М. Близнак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. Мир ,від. 324, повідомляє, що бзори відбудуться в суботу, 12 вересня, в годині 8-мій вечір, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн ул. Пригадуємо всім, що згідно зі статутом, довгуючий член не має права до запомоги вразі слабости, тому хай довгуючих не буде. — Гр. оҐита ,предс.; П. Максимович, кас.; Мих. Туркот, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє своїх членів, що місячні збори, відбудуться в суботу, 12 вересня, в годині 8-мій ввечір ,в церковній гали на Гренд Евеню. Довгуючих членів напоминаємо, щоб вирівнали свої залеглости. — Н. Гузар.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться 13-го вересня, в годині 2-гій пополудні, в Ліберті Гали. Обовязком кождого члена є прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Ілько Шегера, предс.; Дмитро Федина, кас.; Н. Лісний, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 325, повідомляє своїх членів, що вкартальні збори відбудуться в суботу, 12 вересня, там де звичайно, в годині 8-мій ввечір. Просимо членів прийти на час, бо маємо багато справ до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівнати свої вкладки, як також заплатити за білети з двох пікніків. Неприявні члени заплатят ькару згідно зі статутом. — І. Малик, предс.; М. Костів, кас.; П. Малицький, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12 вересня, в годині 8-мій вечір, в укр. прав. церкві, 179 Корт ул. Обовязком кождого члена є бути приявним на цих зборах. Булоб добре, щоб члени зрозуміли, що вкладки повинніб бути плачені точно що місяця на зборах. — Гр. Дорошенко, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, що триквартальні збори відбудуться в суботу, 12-го вересня, в годині 7:30 ввечір, в гали де звичайно, 724 Лінард ул. Кождий член має бути на зборах, бо маємо важні справи до полагодження. Неприявний член буде караний згідно зі статутом. — М. Більський, предс.; С. Пелехатий, кас.; Д. Багрій,. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12 вересня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та вул. Просимо членів прийти і вирівнати свої залеглі довги. На тих зборах члени мають розібрати тікети на баль. — Е. Парницький, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Повідомляємо члениць і членів Бр. Сош. св. Духа, від. 237, що триквартальні збори, котрі мали відбутися в неділю, 13 вересня, не відбудуться в той день ,бо галя занята, а відбудуться в понеділок, 14 вересня, в годині 7:30 ввечір точно. Уряд прсоить всіх членів, щоб на ті збори конче прийшли, бо маємо справи, котрі конче треба полагодити. Коли члени не прийдуть на збори уряд буде змушений сам справи рішати. Контрольна комісія буде здавати касове справоздання. Просимо довгуючих членів сплачувати свої залеглости. Хтоби бажав записати свої діти до У. Н. Союзу, то на тих зборах буде найкраща нагода. Ще раз напоминаємо членів, щоб прийшли на триквартальні збори. — Теохор Сорока, предс.; Григорій Забитко, кас.; Григорій Стецків, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 192, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділ, 13 вересня, в галі У. Н. Дому, в годині 2-гій пополудні. — М. Сичік, предс.; М. Суханчик, кас.; М. Політило, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх членів, що триквартальні збори відбудуться в суботу, 12 вересня, в годині 7:30 ввечір. Кождий член має прийти до У. Н. Дому, 214 Фултон ул., і вирівнати свої вкладки до Бр., бо в противнім разі будуть суспендовані. — Я. Лещак, предс.; М. Маркович, кас.; П. Остапчук, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Укр. Січ, від. 282, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го вересня, в годині 2-гій пополудні, в У. Н Домі. Обовязком кождого члена є бути на зборах, бо маємо дуеж важні справи до порішення. Між тими справами буде реорма виплати членам посмертного з товариської каси, справа запомоги і створення народнього фонду на народні цілі. По зборах буде несподіванка для тов. каси. Просимо всіх членів доручити на цей день всі тікети, які члени одержали до розпродажі і гроші за них. По зборах буде товариська забава з музикою. Неприявний член на зборах буде караний 1 дол. — І. Пігуляк, гол.; Г. Туркевич, рек. секр.; І. Лесюк, фін. секр.; П. Танасишин, кас.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая ,від. 4, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12 вересня, в годині 7-мій ввеічр, під ч. 386 Джанстон ул. Прбсимо прийти на означений час і вирівнати свої довги. Просимо привести з собою нових членів. — Микола Пупчик, предс.; Василь Черепака, кас.; Василь Глива, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. Тов. аЗпорозька Січ, від. 363, повідомляє всіх своїх членів, що триквартальні збори відбудуться в неділю, 13 вересня, в годині 2-гій пополудні. Просимо всіх членів прийти на означений час та бути приявними і брати участь у ріжних ухвалах, щоб опісля не було нарікань, коли зайде яка ухвала без гашої приявности. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. — Д. Мішанець, предс.; М. Луцишин, кас.; І. Скробач, секр.

ВЕСТБУРИ, Л. АЙ., Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 267, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12 вересня, в годині 8-мій ввечір, в домі Івана Агреса, 1032 Проспект Еве., Ню Кесел, з причини, що старе місце, де відбувались збориш замлене. — Теодор Агрест, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Повідомляємо всіх членів Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться в суботу, 12-го вересня, в годині 5-тій пополудні, в домі Укр. Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Просимо членів прийти на збори на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминаємо, щоб прийшли на годину 5-ту, або будуть суспендовані. — Іван Сорока, Мк., предс.; Іван Сорока, Мих., кас.; Олекса Діорка, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що триквартальні збори відбудуться в суботу, 12 вересня, в годині 8-мій веічр точно, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та вул. На тих зборах будуть рішатися важні справи, тому приявність кождого члена конечна. Довгуючим пригадуємо, щоб вирівнали свою належитсіть. Нових членів приводіть на час. Рівнож вписуйте дітей до У. Н. Союза. Неприявний на зборах член підлягає карі згідно зі статутом. — Д. Костишин.

Батько: — Я такий утомлений, що не можу рушити ні рукою ні ногою.

Синок: — То тепер я признаюся, хто збив дзеркало.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, КАЛ.

З прощання на Рідну Школу.

В неділю, дня 30. серпня ц. р., члени Українського Клюбу в Лос Енджлес прощали своїх двох чільних членів та народніх працьовників, добр. Івана Орлика, що є писарем цього клюбу, та його жінку Тетяну, що є предсідницею цьогож.

Панство Орлики переносяться на свою фарму, що лежить 83 милі на схід від Лос Енджелес, й тому саме, вони хотіли попрощатися з членами Клюбу і передати кому іншому урядування. В тій цілі вони запросили членів Клюбу до свого мешкання на наради, получені з гостиною. На зборах приявні члени, яких було тринацять, обговорювали громадську працю для добра тутешньої української громади, як теж для добра загально-українських справ у Рідному Краю. Обговорено також справу української мистецької вистави, що має відбутися підчас „Лос Енджелес кавнті фейр" у місті Помона, Кал. По вичерпанню точок панство Орлики зрезиґнували зі своїх урядів. Одначе приявні члени не приняли їх резиґнації й прохали їх далі бути на цих становищах.

По гостині члени перевели серед себе збірку, яку то збірку, через п-во Орликів, призначено на Рідну Школу. По $1 зложили такі особи: І. Орлик, Тетяна Орлик, Текля Мартинів, Т. Ногаш, Поглод, В. Мартинів, Малиновська, Вавричукова, Р. П. Пекай і Я. Сипіян. Разом $10, які то гроші переслано через Обєднання на призначену ціль.

Присутній.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 5-го вересня ц. р. помер в Істонськім Шпиталі в 49-тім році життя ГРИГОРІЙ БРИКСА, член тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137 У. Н. Союзу в Вест Істон, Па.

Покійний родився в селі Радохопці, повіт Мостиска, Галичина. Полишив жінку і четверо дітей.

Похорон покійного відбувся в середу 9-го вересня. Поховано покійного на цвинтарі в Осфорд, Н. Дж.

В. И. П.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(2)

Схиляючись над трупом чорношкірого, Тарзан запримітив ці загадочні знаки пазурів, про які він стільки чув. Вони виглядали немов якісь глибокі борозди на шиї мертвої жертви. Це був знак хижацької смерти. Довгий час Тарзан вдивлявсь у мертве тіло чорного і на його ум находили ріжні дивні гадки.

Він бачив цілком виразно, що ці знаки це рани від якихсь дуже гострих пазурів, що дотепер не приходилося йому зустрічати. Він почав шукати слідів ніг цього звіра. Тарзан був вправлений пізнавати звірів по слідах. Відразу він міг відгадати слід льва, леопарда, або пантери, як теж усіх менших звірів нетрів.

Далі він почав втягати в себе глибоко віддих, пробуючи пізнати нюхом цього звіра. Одначе до його ніздрів доходили ріжні запахи, звірів і людей, бо по цій околиці недавно полювали загони чорношкірих, які вбили кілька звірів, а знову лев вбив одного зпоміж них. Коли не розкрили нічого сліди ні змисл нюху, Тарзан задумався.

Тарзанові, що зріс серед безнастанної боротьби в нетрах, смерть не була нічим страшним, ні дивним. Він безчисленні рази глядів їй у вічі. Він зумів розкрити багато тамниць нетрів, які для чорних мали божественну повагу. Одначе тепер, споглядаючи ще раз на мертвого дикуна, він сам не знав, що на це все сказати.